

توسعه پایدار شهری بر مبنای رشد هوشمند شهری تحلیلی بر مولفه‌ها، ویژگی‌ها و مزایای شهر هوشمند

مازیار ابراهیمی*^۱. مریم معرف^۲

۱- دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد چالوس

(عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس)

۲- کارشناس ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن

Ebrahimi_maziar@yahoo.com

چکیده

با توجه به روند رو به رشد جمعیت شهرنشین در اقصی نقاط دنیا و بویژه در کشورهای در حال توسعه، در آینده ای نه چندان دور با جهانی عمدتاً شهرنشین مواجه خواهیم شد که جهت برآورده سازی نیازهایشان، زمین شهری را بیش از توان اکولوژیکی اش مورد بهره کشی قرار خواهند داد و همچنین خواسته ها و تقاضاهای خویش را از مسئولین و مدیران شهری طلب خواهند نمود. نظریه شهر هوشمند که بر پایه ی پاسخ به مشکلات عدیده ی شهرنشینان در دهه ی ۹۰ میلادی شکل گرفت مباحث پایداری را همچون اختلاط کاربری ها، دسترسی آسان، حفظ محیط طبیعی و... را در عرصه ی شهرسازی و برنامه ریزی شهری مطرح ساخت. نظریه شهر هوشمند نکاتی را برشمرد که ضمن حمایت از زندگی نوین شهری بتواند مسائل و مشکلات آن را نیز در قالب رعایت و اجرا تکنیک های شهرسازی نوین در دل شهرهای موجود و در تضاد با پراکنده رویی شهری برطرف سازد. لذا هدف از این پژوهش بررسی ابعاد و شاخصه های شهر هوشمند و توانایی های آن جهت برطرف سازی مشکلات زندگی شهری فعلی می باشد که بروش توصیفی تحلیلی و بر مبنای مطالعه ی تحقیقات خارجی مرتبط با تئوری هوشمندسازی شهری انجام شده است. بررسی و تحلیل تجربیات و مطالعات محققان بخوبی نشان داده که هوشمندسازی شهرها، منافع و مزایای زیادی در زمینه های مختلف اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی برای یک شهر و شهروندانش به ارمغان خواهد آورد.

واژگان کلیدی: شهر هوشمند، رشد هوشمند، مزایا و منافع

۱- مقدمه

سازمان ملل برآورد می کند که بین سالهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۵۰ جمعیت جهان به میزان ۳۲ درصد افزایش می یابد، از ۷/۲ به ۹/۷ میلیارد نفر ساکن برسد، در حالیکه جمعیت شهری ۶۳ درصد افزایش می یابد، از ۳/۹ به ۶/۳ میلیارد ساکن خواهد رسید. برآوردهای فعلی نشان می دهد تا سال ۲۰۳۰ بیش از ۶۰ درصد از جمعیت جهان در شهرها زندگی خواهند کرد که رشد قابل توجهی در آفریقا، آسیا و آمریکای لاتین خواهد بود. (اریمیا و همکاران^۱، ۲۰۱۷: ۱۲) شهرها همچنین ۶۰ تا ۸۰ درصد از انرژی جهان را مصرف می کنند و نیز از دلایل اصلی انتشار گازهای گلخانه ای محسوب می شوند. (اوک زارزاک و زاک^۲، ۲۰۱۵: ۴۷۳) این وضعیت نیازمند شهرهایی است تا راه های جدید و هوشمندانه ای برای مدیریت این چالش ها پیدا کنند، متابولیسم شهرها بطور کلی شامل واردات کالا و خروجی زباله با اثرات منفی اجتناب ناپذیری است که مشکلات اجتماعی و اقتصادی را تقویت می کند. (تورکو^۳، ۲۰۱۲: ۷) این واقعیت به شهروندان تعهد جدیدی می دهد که چگونه می توان فضاهای شهری را به

^۱ - Eremia et al

^۲ - Owczarzak & Zak

^۳ - Turcu